

2. Nickolas S. Human Capital & Economic Growth: What's the Relationship. URL: <https://www.investopedia.com/ask/answers/032415/what-relationship-between-human-capital-and-economic-growth.asp> (дата звернення: 20.01.2024).

3. OECD. The importance of human capital for economic outcomes. URL: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/7b4325d9-en/index.html?itemId=/content/component/7b4325d9-en>

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АВІАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

**Косова Т.Д., д.е.н., професор,
Національний авіаційний університет
Горбач Є.А., аспірант**

Діяльність авіаційних підприємств має стратегічне значення для національної економіки як в умовах мирного, так і воєнного стану. Аеропорти відіграють ключову роль у світовій транспортній системі, їх значення постійно зростає [1, с.216]. Аеропорти є важливими вузлами, які забезпечують пасажирські та вантажні перевезення, а також надають ряд інших послуг. Інфраструктура міжнародних аеропортів має такі ознаки: наявність декількох терміналів, що обслуговують різні авіакомпанії та міжнародні напрямки; наявність власних перонів для посадки та висадки пасажирів на терміналах; наявність руліжних доріжок для руху літаків, а також центрів безпеки, які забезпечують контроль і безпеку польотів; надання послуг ресторанів, кафе, магазинів, залів очікування тощо, які допомагають забезпечити комфорт та зручність пасажирів під час очікування рейсу. У аеропортах активно взаємодіють різні служби та оператори, включаючи авіакомпанії, хендлінгові компанії, катерінгові служби тощо. Ця співпраця допомагає забезпечити ефективне функціонування аеропорту та

обслуговування пасажирів та вантажів.

Забезпечення безперебійної та синхронної роботи аеропорту - це складне завдання, яке потребує комплексного підходу та дотримання високих стандартів організаційно-технологічного забезпечення, а саме:

– наявність сучасного технічного обладнання та високоякісної інфраструктури, автоматизованих систем управління польотами, безпекою, обробкою багажу тощо;

– ефективність організаційних процесів та систем управління, які дозволяють координувати роботу різних служб аеропорту, включаючи обслуговування пасажирів, вантажів та повітряного руху;

– забезпечення безпеки та безперебійності роботи через системи протидії тероризму, наявність планів діяльності у надзвичайних ситуаціях, швидку реакцію на можливі загрози;

– наявність кваліфікованого персоналу, який проходить регулярне навчання та підвищення кваліфікації для забезпечення високої якості обслуговування та безпеки пасажирів та вантажів;

– активне впровадження інноваційних технологій, постійне

вдосконалення процесів для забезпечення ефективної роботи в умовах зростаючих вимог та конкуренції.

Враховуючи зазначені аспекти, аеропорти можуть досягати високої ефективності та надійності у своїй діяльності, що дозволить їм успішно функціонувати навіть у найскладніших умовах. Проте тимчасові обмеження на внутрішні авіаційні перевезення істотно впливають на діяльність авіаційних підприємств через такі чинники:

- обмеження на пересування та зміни в економічному стані населення;
- вибір альтернативних варіантів транспортування вантажів підприємства;
- збільшення витрат на забезпечення безпеки повітряних суден і авіаційних комплексів;
- фінансування заходів із протидії військової агресії та тероризму.

В умовах воєнного стану конкурентоспроможні українські авіаперевізники перевели свою операційну діяльність на зарубіжні ринки через зміну геополітичної ситуації, правові обмеження, безпекові виклики тощо. Воєнний стан призвів до зменшення інвестицій та фінансування у авіаційну галузь через загальну нестабільність у фінансовій системі та збільшення ризиків.

На фоні зниження ділової активності підприємств цивільної авіації зростає стратегічне значення державної авіації, оскільки її підприємства беруть участь у військових операціях, що вимагає додаткових витрат на технічне обслуговування та підтримку літаків. Світовий індекс авіаційних інцидентів

може дійсно слугувати важливим показником для оцінки рівня авіаційної безпеки. Він складається на основі різних параметрів, таких як кількість і серйозність інцидентів, ступінь їх впливу на безпеку польотів, впливу інших факторів [2, с. 445]. Моделювання світового індексу авіаційних інцидентів допоможе зробити об'єктивні висновки щодо рівня авіаційної безпеки, врахування різних аспектів безпеки, включаючи технічний стан літаків, кваліфікацію екіпажу, ефективність систем безпеки аеропортів та регулюючих органів тощо.

Стратегічним завданням розвитку авіаційної галузі України в умовах післявоєнного відновлення економіки є: зменшення світового індексу авіаційних інцидентів через впровадження нових технологій, підвищення стандартів безпеки, покращення навчання та підготовки персоналу тощо. Зменшення кількості авіаційних інцидентів або підвищення рівня їх управління сприятиме зниженню ризиків та підвищенню безпеки для пасажирів, екіпажу та всіх учасників авіаційної діяльності. Постійне підвищення кваліфікації та тренування пілотів і персоналу аеропортів може покращити їхню реакцію на непередбачені ситуації та знизити ризик авіаційних інцидентів. Впровадження новітніх технологій, таких як системи попередження зіткнень, автоматизовані системи управління польотами та інші, може допомогти уникнути аварій та покращити безпеку польотів.

Таким чином, аеропорти є складною системою, що включає в себе різні компоненти та функції, які спільно забезпечують безпечну та

ефективну роботу авіаційної індустрії. Воєнний стан призводить до значних змін у фінансовій діяльності авіаційних підприємств, які мають

адаптуватися до нових умов для збереження стійкості та ефективності своєї діяльності.

Список використаних джерел:

1. Василенко І. В., Яременко В. Ю., Литвиненко С. Л. Особливості організаційно-технологічного забезпечення діяльності міжнародних аеропортів (огляд). *Наукоємні технології*. 2023. №2. С. 208-217.

2. Валько А. М. Множинна модель лінійної регресії авіаційної безпеки аеропорту. *Наукоємні технології*. 2023. №4. С. 439-447.

РЕГУЛЯТОРНІ ВЛАСТИВОСТІ АНТИДЕМПІНГОВОГО МИТОГО ОПОДАТКУВАННЯ: ПОЗИТИВИ ТА НЕДОЛІКИ

Мельник В.М., д.е.н., професор
Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Несправедливе іноземне ціноутворення спотворює вільний потік товарів і негативно впливає на національний бізнес на світовому ринку. Кожна держава вживає заходів для боротьби з недобросовісною конкуренцією на внутрішньому ринку, що виникає внаслідок несправедливого ціноутворення іноземних суб'єктів господарювання. У такому випадку актуалізуються питання застосування антидемпінгового мита як засобу регулювання імпорту заради захисту національних товаровиробників.

Відповідно до Генеральної угоди з тарифів і торгівлі, демпінг, завдяки якому товари однієї країни потрапляють на ринок іншої країни за вартістю меншою, ніж нормальна вартість товарів, повинен осуджуватися, якщо він спричиняє матеріальну шкоду чи створює загрозу матеріальної шкоди промисловості, створеній на території країни імпорту. З метою усунення чи попередження

демпінгу держава може стягувати з будь-якого товару, який постачається у демпінговому порядку, антидемпінгове мито у розмірі, що не перевищує демпінгову маржу для цього товару [1]. Водночас Закон України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» визначає антидемпінгове мито як «особливий вид мита, що справляється у разі ввезення на митну територію країни імпорту товару, який є об'єктом застосування антидемпінгових заходів (попередніх або остаточних)» [2].

Зазвичай ставки антидемпінгового мита визначаються на основі різниці в ціні імпортованих товарів і ціні, запропонованій вітчизняними товаровиробниками на цей товар. Механізм дії антидемпінгового мита такий [3]:

1. У випадку експорту певного товару з іноземної країни за ціною, нижчою, ніж в країні-експортері чи